

Evropske integracije Zapadnog Balkana – mogu li zemlje Višegradske grupe poslužiti kao uzor?

Supported by:

U 2014. godini obeležena je desetogodišnjica najvećeg proširenja u istoriji Evropske unije (EU). „Veliki prasak“ u proširenju doneo je nove prioritete, nove izazove i nove aktere na scenu. Zato je prošla, 2014. godina, bila prilika za opsežno ocenjivanje uspeha i neuspeha koje je donelo proširenje. Tako su podvrgnute ozbiljnom preispitivanju postojeće politike, uključujući i politiku proširenja, ali su lansirane i neke nove. Evidentne su korekcije prioriteta u daljem pregovaračkom procesu sa kandidatima i potencijalnim kandidatima za članstvo u EU, kao i to da je došlo do promene relativnog značaja Istočne politike EU u odnosu na proširenje ka Zapadnom Balkanu. Opšta je ocena da je politika proširenja bila jedna od najuspešnijih politika EU, koja je izvršila veliki uticaj kako na razvoj novih članica, tako i na samu EU i

njen međunarodni položaj, ali da proces nije bio linearan i uniforman i da ostvarene promene nisu uvek bile i reverzibilne.

Projekt „Evropske integracije Zapadnog Balkana – mogu li zemlje Višegradske grupe poslužiti kao uzor?“ ima za cilj da ustanovi koje su to praktične pouke za Srbiju i Zapadni Balkan (ZB)¹ koje bi mogle da učine bržim i efikasnijim proces proširenja EU ka ovom regionu. Zbornik radova iz četiri „nove“ članice EU (Republika Češka, Mađarska,

¹ Nakon što je Hrvatska pristupila EU 2013. godine, Zapadni Balkan uključuje četiri zemlje kandidata za članstvo: Albanija, Crna Gora, Makedonija i Srbija i dva potencijalna kandidata: Bosna and Hercegovina i Kosovo* (ova oznaka ne prejudicira stav o statusu i na liniji je sa UNSCR 1244/99 i Mišljenjem Međunarodnog suda pravde o kosovskoj Deklaraciji o nezavisnosti).

Poljska i Slovačka) i jedne zemlje kandidata (Srbija) bavi se rezultatima velikog proširenja EU 2004. godine i njegovim uticajem na unutrašnje reforme u zemljama Višegradske grupe (V4), kao i odgovarajućim prilagođavanjima unutar EU.

Bilans proširenja/pristupanja (uspesi i neuspesi) ispitivale su sve istraživačke organizacije iz zemalja V4.² One su dale četiri posebna pregleda ostvarenih rezultata u sledećim oblastima: 1) spoljna i bezbednosna politika, 2) funkcionisanje demokratskih institucija i reforma javne administracije, 3) korišćenje fondova EU i ostvareni uticaj na funkcionisanje njihovih privreda i socijalnog sistema, i 4) značaj regionalnih struktura tokom i nakon pristupanja EU. Dostignuća zemalja V4 u ovim oblastima nakon pristupanja EU važan su podsticaj kako za zemlje Zapadnog Balkana, tako i za EU u opravdavanju nastojanja da se ide dalje s proširenjem, kao i u utvrđivanju glavnih prednosti i slabosti tog procesa. U ovim analizama se ukazuje na interesne grupe koje su bile glavni nosioci procesa integracije i na to kakvu su političku i institucionalnu podršku imale. Korišćena je ista analitička procedura kako bi se ustanovio položaj Srbije, napredak koji je ostvarila, oblasti u kojima najviše zaostaje, izvori podrške, kao i razlozi usporavanja reformi i procesa evropske integracije. Svaki rad sadrži preporuke za Srbiju i zemlje Zapadnog Balkana u navedenim oblastima.

Tokom pretpristupnog perioda, zemlje V4 su imale uspešnu međusobnu saradnju koju zemlje Zapadnog Balkana delimično nastoje da slede. Postojala je kombinacija formalnih i neformalnih vidova saradnje: CEFTA, kao ugovorni aranžman i Višegradska grupa kao neformalni forum na visokom nivou za

razmenu stavova o spoljnoj politici i pitanjima bezbednosti, kao i koordinaciju politika u tim oblastima. Područja konsultacija su se dalje širila nakon pristupanja EU. Zemlje Zapadnog Balkana imaju mnogobrojne vidove saradnje u različitim oblastima, počev od CEFTA 2006, kao prilagođene verzije originalnog CEFTA sporazuma između zemalja V4. Polazna pretpostavka ovog projekta je da postojanje regionalne dimenzije u razmeni iskustava u procesu evropske integracije, kako u slučaju V4, tako i u slučaju Zapadnog Balkana, opravdava odluku da se odabere ovakav uzorak zemalja za uporednu analizu.

Ciljna grupa ovog projekta su prvenstveno donosioci odluka u odabranim oblastima javnih politika u Srbiji i na Zapadnom Balkanu. U zemljama V4 i EU, ciljne grupe su pre svega one institucije, politički i ekspertski krugovi koji su uključeni u sprovođenje ili odobravanje politike proširenja.

Cilj projekta je da pored uspostavljanja dugoročne saradnje između partnerskih organizacija uključi i druge organizacije i think tankove sa Zapadnog Balkana, koji se bave procesom proširenja i regionom, kako bi se uključili u glavne tokove evropske debate i doprineli donošenju odgovarajućih mera i politika za uspešno integrisanje Zapadnog Balkana u EU.

Očekuje se da će ovaj projekt omogućiti stvaranje okvira za novi poduhvat, a to je lobiranje kod različitih ciljnih grupa u V4 i EU za bržu evropsku integraciju Zapadnog Balkana. Takav projekt bi imao za cilj promociju kandidata i potencijalnih kandidata u regionu i pripremu političkih krugova i šire javnosti u EU i V4, posebno novih članica, da ponude uverljive predloge i argument za dalje proširenje.

Opšti nalazi

Nakon pada Berlinskog zida, polazna pozicija i jedinstvena politička volja u V3 (1991), a kasnije V4 (nakon raspada Čehoslovačke

² Centar za istočne studije (Varšava), Centar za studije proširenja Centralnoevropskog univerziteta (Budimpešta), Evropski pokret u Srbiji (Beograd), EUROPEUM Institut za evropske politike (Prag) i Slovačko udruženje za spoljnu politiku (Bratislava).

1992), bila je integracija u EU i NATO i napuštanje svih struktura bivšeg sovjetskog bloka koji se ubrzo potom raspao. Priključivanje ovim organizacijama bio je za ove zemlje simbol povratka Slobodnom svetu iz koga su bile isključene nakon Drugog svetskog rata. U to vreme, stvaranje visoko institucionalizovanih regionalnih struktura među njima nije bilo na horizontu i samo zahvaljujući pritisku EU bilo je moguće 1992. osnivanje CEFTA grupacije, kao zajedničkog ugovornog aranžmana o međusobnoj slobodnoj trgovini. Međutim, Višegradaska grupa je nastala spontano, kao neformalni okvir za konsultacije o spoljnopoličkim, bezbednosnim i odbrambenim pitanjima, koji je doprinio povećanju uzajamnog poverenja između četiri zemlje koje su zajednički razmatrale slične probleme koje su imale u tim oblastima.

Situacija u Srbiji je u pretpristupnoj fazi odnosa sa EU znatno drugačija. Pregovori o pridruživanju, a zatim pristupanju EU i saradnji sa NATO odvijali su se u postkonfliktnom okruženju, uz veliki broj nerešenih pitanja sa susedima. Politička volja da se sarađuje sa susedima na Zapadnom Balkanu javila se tek nakon što se pokazalo da su neke strukture, razvijene pod pritiskom EU, imale povoljno dejstvo na sve učesnike (npr. Pakt za stabilnost u jugoistočnoj Evropi, CEFTA 2006, Sporazum o energetske zajednici, Transportna opservatorija za jugoistočnu Evropu i druge). Drugi, paralelni mehanizam građenja uzajamnog poverenja u regionu bio je Proces saradnje u jugoistočnoj Evropi (kasnije i Savet za regionalnu saradnju, kao njegovo operativno telo), koji je osnovan 1996. u širem balkanskom kontekstu. Rastuća politička spremnost da se sarađuje na regionalnom nivou manifestovala se u desetinama novih regionalnih struktura i inicijativa koje su nastajale počev od druge polovine prošle decenije. Time je stvorena odgovarajuća osnova za otvaranje stalnog dijaloga između zemalja Zapadnog Balkana i V4.

Danas, pristupanje EU predstavlja prvenstveni spoljnopolički prioritet Srbije; regionalna saradnja se navodi kao drugi; dobri odnosi sa Rusijom kao treći; a unapređivanje saradnje s NATO kao četvrti. Ovi prioriteti pokazuju koliko je složena i ambivalentna spoljna i bezbednosna politika Srbije, koja je zbog ukrajinske krize onemogućila da se postigne šire usaglašavanje stavova sa Evropskom spoljnom i bezbednosnom politikom u meri u kojoj je to bila praksa prethodnih godina.

U pogledu usvajanja *acquis-a*, pratećih institucionalnih promena i posebno reforme javne uprave, iskustva V4 predstavljaju dobre smernice za Srbiju i druge zemlje regiona. Generalno, smatra se da su postignuti rezultati u V4 zadovoljavajući, mada je u nekim slučajevima bilo i neuspeha i određenog nazadovanja, posebno nakon izbijanja ekonomske krize u EU. Ekonomski, socijalni i politički odgovori na krizu su se razlikovali od zemlje do zemlje i dali su različite rezultate. Tako se Poljska pokazala kao najuspešnija nova članica EU, koja nije bila pogođena krizom; Mađarska je sa vodeće pozicije pala na poslednju, dok su se Slovačka i Češka našle negde između. U celini uzev, može se zaključiti da su konsolidovane demokratske institucije, reformisane nacionalne administracije i izvršena teritorijalna decentralizacija u svim zemljama V4. Ipak, pokazalo se da transponovanje institucionalnog modela EU nije duboko ukorenjeno i da ga ugrožavaju spoljne i unutrašnje nepovoljne okolnosti.

Srbija i druge zemlje Zapadnog Balkana su tek na početku ovog puta, sa značajnim opterećenjem koje predstavljaju velike i neefikasne administracije i tek delimičnim i fragmentarnim reformama u ovoj oblasti. Pregovori o pridruživanju i pristupanju koji se vode sa EU znatno su doprineli uspostavljanju pregovaračkih struktura i institucija koje taj process podržavaju, kao i unapređivanju unutarinstitucionalne i međuinstitucionalne koordinacije.

Što se tiče evropskih fondova, zemlje V4 podvlače njihov ključni uticaj na ubrzanje socijalnog i ekonomskog razvoja, smanjivanje jaza u nivou razvijenosti između njih i „starih“ članica EU, a u nekim slučajevima i smanjivanje nejednakosti u raspodeli dohotka. Ovi fondovi su dali ključni doprinos u razvoju infrastrukture, regionalnom i ekonomskom razvoju, ekspanziji malih i srednjih preduzeća i zaposlenosti, kao i u napretku u oblasti nauke i inovacija. Glavni problem je predstavljao ograničeni apsorpcioni kapacitet za korišćenje fondova koji je u nekim slučajevima doveo do toga da je gotovo polovina alociranih sredstava ostala neiskorišćena.

Srbija i druge zemlje Zapadnog Balkana imaju takođe problem niskog apsorpcionog kapaciteta, prvenstveno usled slabog strateškog planiranja projekata i programa koji se finansiraju iz fondova Instrumenta za pretpristupnu pomoć (IPA). Ograničeni upravljački, monitoring i evaluacioni kapaciteti, kao i zanemarivanje održivosti pokrenutih projekata predstavljaju neke od dodatnih problema u korišćenju fondova EU. Uprkos tim teškoćama, EU je glavni donator i glavni izvor *know-how* za zemlje u regionu koje su vezale sve svoje reforme za evropsku perspektivu.

Naučene lekcije

Za sve četiri zemlje Višegradske grupe pristupanje EU i NATO predstavlja uspešne priče. Međutim, ekonomski efekti članstva u EU nisu odmah vidljivi i nema automatskog poboljšanja. Za zemlje V4 bilo je potrebno oko 10 godina da uhvate korak sa EU. O tome bi trebalo više razgovarati među zemljama Zapadnog Balkana.

Zapadni Balkan sada sačinjava pet zemalja i entitet Kosovo, sa stanovništvom od oko 20 miliona i ukupnim društvenim proizvodom koji je približno na nivou samo jedne zemlje V4 – Slovačke. To jasno ukazuje na potrebu da region mora da nađe način da unapredi

svoje privrede kako bi mogao da prati političko opredeljenje preuzeto pre više od deset godina. Treba naglasiti koliko su male sve zemlje Zapadnog Balkana, pa bi stoga, uprkos nerazvijenosti, trošak njihovog članstva u EU bio minimalan.

Bitno je rešavati „zamrznute probleme“ u regionu koji mogu bilo kada da eksplodiraju, imajući u vidu nizak nivo ekonomske razvijenosti (30–36% proseka EU) – interna struktura BiH; status Kosova i pitanje imena Makedonije.

I dalje ima brojnih prepreka u procesu proširenja ka Zapadnom Balkanu zbog ekonomske krize i „zamora od proširenja“ u EU. Nedavna izjava novoizabranog predsednika nove Evropske komisije, Žan Klod Junkera, da nema daljeg proširenja u narednih pet godina, predstavlja lošu poruku za perspektivu budućeg proširenja EU. Region se takođe suočava sa stalnim domaćim preprekama u evroatlanskim integracijama: prvo, interna neslaganja; drugo, potreba da se reforme ubrzaju i konsoliduju; treće, demokratsko ustrojstvo u nekim od zemalja i dalje je fragilno; četvrto, politički lideri nose ogromnu odgovornost za prevazilaženje razlika kako bi mogli da vode svoje zemlje i region ka uspostavljanju boljeg upravljačkog sistema; i peto, česti etnički nemiri.

Uz sve to, okruženje u kome se odvija proširenje karakteriše veća neujednačenost nego ikada zbog različitog tempa integracije kako unutar EU, tako i na Zapadnom Balkanu. U poređenju sa prethodnim etapama proširenja, iziskuju se različite pregovaračke tehnike (više poglavlja, merila koja se moraju fazno ispunjavati tokom pregovora, klauzula koja traži uravnotežen napredak u svim oblastima i dodatno insistiranje na ekonomskim kriterijumima). Srbija i region se moraju prilagoditi novom modelu pregovora i mudro iskoristiti sadašnji „zamor od proširenja“ kako bi se u narednom periodu pripremili i tehnički i administrativno za buduće članstvo.

Preporuke:

Na osnovu nalaza pet studija u okviru projekta mogu se sumirati sledeće preporuke:

Za Srbiju i druge zemlje Zapadnog Balkana

Treba nastaviti sa primenom neophodnih reformi bez obzira na tempo napretka u procesu evropske integracije. Reforme same po sebi doprinose modernizaciji zemalja i na njih deluju pozitivno. U vremenu kada politika proširenja nema prioritetno mesto u EU, treba se fokusirati na tehničke i sektorske aspekte procesa integracije.

Ključni prioritet treba da bude ekonomski razvoj. Politika proširenja predstavlja okvir za modernizaciju države i privrede i njen cilj je priprema zemlje za konkurenciju na zajedničkom tržištu. Što je zemlja bolje pripremljena za pristupanje, ona može izvući veće koristi od članstva.

Reforma javne uprave, kao što naglašava EU, postala je kamen temeljac za sve druge reforme i smatra se jednim od stubova procesa proširenja. Ona je preduslov za primenu drugih reformi i mora da sledi sva sektorska prilagođavanja pravnim tekovinama EU. Sve zemlje Zapadnog Balkana imaju prilično ograničene administrativne kapacitete. Stoga bi razmena iskustava među njima o primeni *acquis communautaire* bila od velike koristi kako na vladinom, tako i na nevladinom nivou.

Treba inicirati i podržati zajedničke projekte iz domena evropske integracije sa partnerima iz Višegradske grupe. Mada iskustva vezana za proces integracije u zemljama V4 mogu da se čine zastarelim, ove zemlje još uvek mogu da zemljama Zapadnog Balkana ponude odgovarajuće eksperte koji su imali direktno iskustvo u procesu pristupanja EU. Uz to, zemlje

Višegradske grupe imaju već deset godina iskustva u delovanju unutar institucija EU.

Balkanski region ima mnoštvo nerešenih bilateralnih pitanja i ona se moraju pažljivo i blagovremeno rešavati, jer se nekada čini da pojedine zemlje moraju više da pregovaraju sa svojim susedima nego sa Briselom. Evropljani strahuju da bi, ulazeći u EU, Balkan uneo i svoju nestabilnost. Nastojanja da se reše bilateralni problemi pomogla bi u ubeđivanju članica EU da balkanske zemlje nisu pretnja za pravu saradnju unutar EU.

Regionalna saradnja na Zapadnom Balkanu je sve bolja, ali je njen razvoj neujednačen u velikoj meri zbog promena u regionalnom okruženju i u EU. To je uglavnom bio proces vođen spoljnim podsticajima i strukturiran kao koordinacioni mehanizam za promovisanje različitih tipova regionalne saradnje. U skladu s tim, saradnja među državama je još ograničena, a regionalna saradnja se uspostavlja samo ukoliko je orijentisana ka zajedničkim ciljevima u budućnosti, bez uključivanja pitanja koja se odnose na problematičnu prošlost. Zauzimanje zajedničkih pozicija bi pomoglo zemljama Zapadnog Balkana u njihovim odnosima sa Evropskom komisijom. U tom kontekstu, treba obratiti posebnu pažnju novoosnovanom Fondu za Zapadni Balkan, čije je osnivanje bilo inspirisano Međunarodnim višegradskim fondom.

Za Evropsku uniju

Promovisati proširenje kao uzajamno koristan proces. Zapadni Balkan nije deo problema nego deo rešenja za problem EU u domenima energetske bezbednosti i borbe protiv organizovanog kriminala. Politika proširenja je uvek bila način da se učvrsti stabilnost i preko granica EU. Neuspeh ove

politike bi verovatno vodio rastu nestabilnosti u okruženju EU; na duži rok to bi negativno uticalo na bezbednost u samoj EU, kako internu, tako i eksternu. Istovremeno, to bi oslabilo položaj EU u odnosu na druge globalne partnere.

■ EU je podigla ulaznu prečku više nego kod prethodnih proširenja. Njeni tekući unutrašnji izazovi smanjili su posvećenost regionu (mešoviti signali vezani za pristupanje, slabi podsticaji). EU bi morala da iskorači i ubrza svoje angažovanje ako želi da poveća sopstveni uticaj. Drugim rečima, ona mora da zameni svoju „politiku čekaonice“ sa politikom jasnih merila i jasne agende kako bi nedvosmisleno ukazala na faktore koji donose uspeh ili neuspeh.

■ Potrebno je izvršiti „denacionalizaciju“ politike proširenja. Korišćenje procesa pristupanja kao instrument protiv zemalja kandidata umanjilo je kredibilitet politike EU prema region. Ponavljanje takve situacije bi se moralo izbeći po svaku cenu.

■ EU bi se, takođe, morala više fokusirati na novu komunikacionu strategiju kako bi se uticalo na „zamor od pristupanja“ u regionu Zapadnog Balkana. U ovom regionu se EU uglavnom vidi kao izvor fondova i kao ekonomski projekt. Zbog krize EU gubi svoju privlačnost. Naglasak bi zato trebalo staviti na EU kao šansu da se izgradi delotvorna, demokratska država. U isto vreme, predstavnici EU treba da izbegavaju intervencije koje dovode u pitanje posvećenost demokratskim vrednostima.

■ EU i vodeće zemlje članice treba da obezbede podsticaje za „manje uspešne države“, kao što su Bosna i Hercegovina i Makedonija, putem novih diplomatskih inicijativa, a treba rešiti i pitanje divergentnih stavova o statusu Kosova između

članica EU koje su priznale njegovu nezavisnost i onih koje to nisu. Trebalo bi bez odlaganja završiti Process stabilizacije i pridruživanja i potpisati Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju.

■ Intenzivirati diplomatsku i političku komunikaciju sa zemljama Zapadnog Balkana (obnoviti dijalog o proširenju na najvišem nivou – EU-ZB Samit), posebno u kontekstu vezivanja njihovih spoljnih politika za Zajedničku spoljnu i bezbednosnu politiku EU, a imajući u vidu rastući uticaj Ruske Federacije u nekim od zemalja regiona (Srbija, Makedonija i BiH).

■ Podržati na svaki način jačanje regionalne saradnje na Zapadnom Balkanu i pružiti odgovarajuću finansijsku podršku najvitalnijim i najefikasnijim regionalnim inicijativama. Jačanje regionalne saradnje se sve više praktikuje ne samo zato što je ona preduslov za integraciju u EU, već i zbog suštinske potrebe i zato što ona predstavlja vrednost sama po sebi.

■ Otvorena bilateralna pitanja ugrožavaju kredibilitet EU i jedne od njenih najuspešnijih politika. Ona ne bi smela da dozvoli da ova pitanja utiču na agendu proširenja – inače bi to moglo dovesti do spiralnog efekta i do drugih podela. Treba osmisliti generalno primenjive principe i mehanizme za njihovo rešavanje.

■ Treba izmeniti način komunikacije vezano za izveštaje o napretku. Ta opsežna analiza stanja u svakoj zemlji može poslužiti kao moćan instrument u rukama civilnog društva i medija u ocenjivanju uspeha i neuspeha svake vlade. Međutim, da bi se to postiglo, oni bi morali biti transparentniji i razumljiviji. Treba takođe uvesti i komponentu konkurencije među zemljama, jer bi to povećalo pritisak na vlade da uvedu reforme.

Potrebna je stalna posvećenost zemalja članica EU procesu izgradnje država na Zapadnom Balkanu. Za to treba izvršiti transfer znanja i iskustva iz EU, ali i unutar regiona, kako bi se rešili zajednički izazovi: izgradnja infrastrukture koja nedostaje u energetici, transport i zaštiti životne sredine; dalja demokratizacija, dobra uprava, vladavina prava, borba protiv organizovanog kriminala i korupcije, pravosuđe; društveno-ekonomski razvoj i borba protiv siromaštva; ali i unapređivanje ljudskog kapitala.

Kako lobirati za članstvo Srbije i drugih zemalja Zapadnog Balkana u periodu velikih reformi u EU i zamrznutog proširenja?

Srbija i druge zemlje Zapadnog Balkana treba da ojačaju svoje odnose sa članicama EU koje podržavaju politiku proširenja. Te zemlje bi bile najbolji zagovornici politike proširenja na evropskim forumima.

Zajednička strategija koja bi uticala na najveće strahove građana EU vezane za dalje proširenje bi morala biti fokusirana na razvoj. Analiza posledica proširenja na Zapadni Balkan, pomoću konkretnih podataka, bila bi koristan način da se ubede oni koji se suprotstavljaju tom procesu.

Srbija i druge zemlje Zapadnog Balkana treba da stalno održavaju i unapređuju svoje odnose sa EU i zemljama članicama kako bi ih ubedili u svoju ozbiljnu posvećenost u sprovođenju reformi i unapređivanju životnog standarda u svojim zemljama. One bi morale imati češće sastanke licem u lice sa zvaničnicima i političarima iz EU i obezbediti medijski prostor za obaveštavanje o najvažnijim porukama i svojim potrebama.

Srbija i ostale zemlje regiona treba da rade na poboljšanju svog imidža od samog

početka pregovora o pristupanju. Morao bi se razviti opsežan plan tokom pregovora o proširenju i bolje iskoristiti diplomatska predstavništva u regionu i šire.

Zemlje regiona bi morale da organizuju više konferencija i događaja kako bi privukle pažnju zemalja članica EU na region. Temе vezane za ekonomiju i biznis uvek privlače pažnju, posebno ako se region udruži u realizaciji tih aktivnosti.

One treba da iskoriste nedavno pristupanje Hrvatske EU. Aktivnosti njihovih zvaničnih predstavnika u Briselu ili na drugim mestima mogle bi biti od pomoći u podsticanju proširenja na zemlje Zapadnog Balkana, čak i sada kada članstvo u EU realno nije dostižno.

Zemlje V4 se pozivaju da podrže pristupanje država Zapadnog Balkana u institucionalni okvir EU, a želje regiona da primene pozitivna iskustva regionalne saradnje V4 i izgrade regionalni identitet po modelu centralne Evrope.

V4 ima potencijal da postane okosnica šire grupe zemalja članica koje podržavaju pristupanje zemalja Zapadnog Balkana EU. Njima se preporučuje da nastave da koriste godišnje samite ministara spoljnih poslova V4 i njihovih zapadnobalkanskih kolega, kako bi otvoreno razmatrali načine konkretne podrške i pomoći. Pored visokih predstavnika Evropske službe za spoljne poslove, trebalo bi pozivati na te sastanke i ministre najuticajnijih država članica EU.

Treba uspostaviti stalni Forum za saradnju Višegradske grupe i Saveta za regionalnu saradnju (koji bi se sastajao dva puta godišnje), na kojima bi se okupljali donosioci političkih odluka, civilno društvo i predstavnici akademskih krugova.

ISTRAŽIVAČKI FORUM

predstavlja programsko telo Evropskog pokreta u Srbiji i funkcionalni mehanizam za uključivanje relevantnih nezavisnih stručnjaka, članova i bliskih saradnika EPuS-a u istraživačko-analitički rad, odnosno proces zagovaranja alternativnih predloga javne politike u svim oblastima relevantnim za proces evropske integracije Srbije.

Cilj IF-a jeste da sveobuhvatnim, multidisciplinarnim i pravovremenim praktično-politički usmerenim istraživanjima, podrži zagovaračke napore EPuSa i doprinose poboljšanju kvaliteta javnih politika.

*Kralja Milana 31/II
11000 Beograd
Republika Srbija
tel: + 381 11 3640 174
fax: + 381 11 3640 202*

www.emins.org

Donacije Međunarodnog višegradskog fonda u okviru programa Višegrad+ služe kao značajan oblik saradnje između V4 i zemalja Zapadnog Balkana. U tom kontekstu, vredi razmotriti podršku za konkretne projekte koji bi promovisali zajedničke akcije na nivou EU.

Autori:

Jelica Minić – predsednik, Forum za međunarodne odnose Evropskog pokreta u Srbiji;

Dragan Đukanović – istraživač, Istraživački forum Evropskog pokreta u Srbiji;

Tomas Strazaj – istraživač, Slovačko udruženje za spoljnu politiku;

Hana Semanić – istraživač, Centar za studije proširenja Centralnoevropskog univerziteta;

Marta Zpala – istraživač, Centar za istočne studije;

Mihal Vit - istraživač, EUROPEUM Institut za evropske politike.

Urednik studije praktične politike: *Jelica Minić.*

Sažetak je napisan u okviru projekta *Evropske integracije Zapadnog Balkana – Mogu li nam države Višegradske grupe biti dobar uzor?* koji je realizovan kroz partnersku saradnju Evropskog pokreta u Srbiji, Centra za istočne studije (Varšava), Centra za studije proširenja Centralnoevropskog univerziteta (Budimpešta), EUROPEUM Instituta za evropske politike (Prag) i Slovačkog udruženja za spoljnu politiku (Bratislava).

Projekat je finansijski podržan od strane Međunarodnog Višegradskog fonda.

Mišljenja i stavovi izraženi na elektronskim i štampanim materijalima u vezi sa projektom predstavljaju mišljenja i stavove autora i njihovih saradnika i ne predstavljaju nužno zvaničan stav Evropskog pokreta u Srbiji, Međunarodnog Višegradskog fonda niti bilo koje partnerske organizacije angažovane u okviru projekta.